ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ

Олена Сергійчук
кандидат історичних наук, доцент
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
E-mail: sergiichuko@ukr.net
http://orcid.org/0000-0002-2003-1122

Світлана Танана
кандидат педагогічних наук, доцент
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
E-mail: tananasvetlana@gmail.com
http://orcid.org/0000-0002-6088-0738

Сучасні вимоги на ринку праці, викликані соціально-економічними змінами, що відбуваються у розвитку нашої держави, свідчать про необхідність підготовки конкурентоспроможного, кваліфікованого фахівця, здатного до ефективного вирішення нестандартних професійних завдань. Мовленнєва підготовка є невід'ємною складовою професійної підготовки менеджерів туризму, адже від уміння орієнтуватися в будь-яких комунікаттивних ситуаціях, вдало застосовувати мовні засоби, володіти необхідними мовленнєвими уміннями й навичками залежить успішність фахової діяльності спеціаліста.

Проблеми формування професійного мовлення майбутніх спеціалістів досліджували науковці Н. Артикуца, Н. Безгодова, Л. Головата, Т. Гороховська, Л. Корж, Н. Кострица, В. Михайлюк, Г. Онуфрієнко. Л. Паламар, М. Пентилюк, Ю. Прадід, І. Радомський, Л. Романова, О. Юрчук.

У системі сучасної освіти все більшої актуальності набуває дослідження професійної підготовки майбутніх менеджерів туризму, зокрема її комунікативний аспект, оскільки спілкування

зі споживачами туристичного продукту є основним знаряддям професійної діяльності фахівця в індустрії туризму.

Професійне діалогічне спілкування досліджували Г. Іванишин, Л. В. Кравець, І. В. Клименко, Л. І. Мацько, С. В. Хаджираєва, Ф. І. Хміль, Н. Черненко, С. В. Шевчук. Але проблема формування професійного діалогічного мовлення менеджерів туризму потребує всебічного дослідження.

Актуальність статті зумовлена сучасними соціальними вимогами до менеджерів туризму з високим професійним рівнем мовної підготовки. Це в свою чергу вимагає оновлення навчального процесу у вищій школі та визначення педагогічних умов, які сприятимуть ефективному формуванню готовності майбутніх менеджерів туризму до діалогової комунікації у професійній діяльності, забезпечуватимуть підвищення якості їхньої професійної мовної освіти.

В основу статті покладено дослідження відомих науковців психологів, лінгвістів, лінгводидактів, зокрема, І. Дроздової, М. Пентилюк, Н. Левитова, І. Яковлева, які зазначають, що основну роль в побудові лінгводидактичної моделі навчання відіграють певні обставини, які називають педагогічними умовами.

З психологічної точки зору умову розуміють як сукупність явищ зовнішнього чи внутрішнього середовища, що ймовірно впливає на розвиток конкретного психічного явища, яке опосередковується активністю особистості, групою людей.

С. Гончаренко визначає педагогічні умови як демонстрацію сукупності процесів відношень, що необхідні для виникнення та існування певного об’єкта або обставин процесу навчання, які є результатом відбору, конструювання і пристосування елементів, змісту, методів, засобів навчання для досягнення поставлених завдань.

Виявлення і створення педагогічних умов, що істотно впливають на процес навчання і набуття професійно значущих знань, умінь, навичок, ґрунтується на важливих чинниках формування готовності до діалогової комунікації майбутніх менеджерів туризму. До їх числа входять: організація

навчального процесу, індивідуальні якості особистості майбутнього фахівця, важливість професійної діяльності.

На основі аналізу наукових джерел визначаємо педагогічні умови формування готовності до діалогової комунікації майбутнього менеджера туризму як сукупність зовнішніх і внутрішніх обставин, необхідних і достатніх для глибокого та якісного оволодіння професійною діалоговою комунікацією.

До педагогічних умов, що сприяють успішному формуванню готовності до діалогової комунікації майбутнього менеджера туризму відносимо: розвиток мотивації майбутнього менеджера туризму до вивчення діалогової комунікації; інтеграція різних видів діяльності: навчально-мовленнєвої, комунікативної, туристичної; моделювання в навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій; організація сприятливого навчально-виховного середовища для розвитку мовної особистості майбутнього менеджера туризму.

Першою умовою ми визначили розвиток мотивації майбутнього менеджера туризму до вивчення діалогової комунікації. Рушійною силою професійного становлення фахівця виступають внутрішні суперечності між зростаючими потребами та можливостями їх задоволення, тобто мотивація, яка впливає на людину як в цілому, так і на окремі аспекти її діяльності чи поведінки. Мотивація є рушійною силою поведінки особистості, що пронизує всі її складові: спрямованість, діяльність, емоції, характер, здібності.

Формування мотивації відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх умов. До зовнішніх умов слід віднести зміст навчання, методи навчання, матеріально-технічне забезпечення, психологічний клімат у групі. Серед внутрішніх умов становлення мотивації можна виділити готовність до діяльності, до різних форм взаємодії й спілкування з оточуючими, активна позиція суб'єкта в різних видах діяльності й спілкування, спрямованість особистості.

Для підвищення інтересу студентів до вивчення діалогової комунікації ми враховували такі чинники як, цікавість та новизна матеріалу, на якому побудоване навчання; особистість

викладача і методичні прийоми, що використовуються ним; усвідомлення студентами практичної потреби в знаннях з предмета, форми навчання.

Визначальна роль у розвитку мотивації студентів належить викладачеві, оскільки мотивація не виникає самовільно, а її успішне підтримування – ознака активної діяльності та майстерності педагога. Вважаємо, що важливим є підбір матеріалу, який би зацікавив майбутніх фахівців і дав змогу користуватися здобутими знаннями як в професійній діяльності, так і в повсякденному спілкуванні (наприклад, стратегії і тактики спілкування, невербальні засоби комунікації). Добір навчального матеріалу відбувався на основі професійно-спрямованого підходу.

Розвиток мотивації майбутніх фахівців реалізується через використання методу ділових ігор, методу проектів, які підвищували пізнавальний інтерес, дозволяє використання різних форм взаємодії, застосування знань на практиці, вміння співпрацювати, виявляти взаємоповагу, толерантність, дослухатися до думки оточуючих.

До основних характеристик комунікативних ситуацій професійного спілкування відносимо:

1) моделювання штучно створених ситуацій, що максимально наближені до реального професійного процесу спілкування;

2) рольові позиції суб'єктів комунікації, їхні толерантні відносини, створення доброзичливого мікроклімату в групі;

3) використання професійно спрямованого матеріалу (туризм) у комунікативних актах;

4) дотримання культури мовлення, етикетного спілкування відповідно до комунікативної ситуації.

До основних чинників, що формують сприятливе навчально-виховне середовище, ми віднесли сприятливий психологічний мікроклімат, колективну взаємодію, співтворчість та співпрацю викладача і студента, педагогічний супровід, доброзичливий стиль взаємин усіх суб'єктів педагогічного процесу,

використання активних методів та проблемного навчання на основі сучасних освітніх технологій.

Таким чином, запропонований комплекс педагогічних умов та засобів їхньої реалізації ми вважаємо доцільним для формування готовності майбутніх менеджерів туризму до діалогової комунікації у професійній діяльності, оскільки вони були виокремленні відповідно до природи досліджуваного феномена та сучасних вимог підготовки фахівця сфери туризму.

FORMATION OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE IN THE ESTABLISHMENTS OF HIGER EDUCATIONAL

Svitlana Tanana
Ph.D. (Pedagogics), Associate professor
State Higher Educational Establishment «Pereiaslav-Khmelnytskyi state pedagogical university named after Hryhoriy Skovoroda»
E-mail: tananasvetlana@gmail.com
http://orcid.org/0000-0002-6088-0738

For modern didactics is important of competence approach that provides axiological, motivational, reflexive, cognitive and communicative competence, which are contributed not only to expand knowledge and skills, but also emotional and evaluative attitude. The realization of these principles is possible for construct of effective professional and pedagogical communication of the teacher and student.

The indication of pedagogical excellence is the presence of the existing social and psychological competence that it optimized